

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра банківської справи та страхування

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету аграрного менеджменту
Анатолій ОСТАПЧУК
» 2024 р.

«СХВАЛЕНО»

На засіданні кафедри банківської
справи та страхування
Протокол №1 від «19» серпня 2024 р.
Завідувач кафедри банківської
справи та страхування
Вікторія КОСТЮК

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Менеджмент»

Віра БУТЕНКО

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ФІНАНСИ, ГРОШІ І КРЕДИТ

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність 073 Менеджмент
Освітня програма «Менеджмент»
Факультет аграрного менеджменту
Розробник: Олена Жарікова доцент кафедри банківської справи та страхування,
кандидат економічних наук, доцент

Опис навчальної дисципліни ФІНАНСИ, ГРОШІ І КРЕДИТ

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Ступінь вищої освіти	Бакалавр	
Галузь знань	07 Управління та адміністрування	
Спеціальність	073 Менеджмент	
Освітня програма	Менеджмент	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	<i>Обов'язкова</i>	
Загальна кількість годин	90	
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість змістових модулів	3	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	<i>Екзамен</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Курс (рік підготовки)	2	-
Семестр	3	-
Лекційні заняття	15 год.	-
Практичні, семінарські заняття	15 год.	-
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна робота	60 год.	-
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	2 год.	-

1. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета дисципліни. Метою вивчення дисципліни є формування у майбутніх фахівців з менеджменту сучасного економічного мислення та системи знань щодо загальних закономірностей розвитку сучасних фінансових і грошово-кредитних відносин суспільства. Розуміння сутності грошей, кредитних відносин, валютних відносин, принципів побудови та функціонування кредитної й банківської системи дозволяє об'єктивно оцінювати фінансове середовище, в якому функціонує господарчий суб'єкт і приймати ефективні управлінські рішення. Формування системи знань стосовно теорії грошей та кредиту, закономірностей функціонування грошового ринку як теоретичної основи державної монетарної політики й розвитку банківської системи, сформуванню вміння та закріплення навички організації грошового обороту та функціонування кредитного ринку. Зміст курсу «побудований на основі синтезу наукових надбань світової теоретичної думки з

узагальненнями новітньої господарської практики різних країн, а також процесів, що характеризують становлення грошових, валютних і кредитних відносин в економіці України.

Завдання дисципліни. Дана дисципліна має сформувати фінансово-грамотного громадянина країни і спеціаліста з економіки, здатного зібрати інформаційні ресурси для аналізу, методично грамотно обробити їх, і зінанням дії закону грошового обороту та механізмів регулювання економіки спрогнозувати ситуацію на фінансовому ринку і його сегментах та розробити заходи по її поліпшенню.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 15. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

СК 16. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.

ПРН 18. Демонструвати здатність виявляти перспективи розвитку підприємства, розробляти проекти, організовувати управління бізнес процесами на основі аналізу ринкових можливостей та міжнародного бізнес середовища.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:

– повного терміну денної (заочної) форми здобуття вищої освіти;

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>12</i>	<i>13</i>
<i>Змістовий модуль 1. Сутність, функції грошей та грошовий оборот</i>												
Тема 1. Необхідність, сутність та еволюція грошей. Функції грошей. Види грошей та їх вартість..	14	2	2			10	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Грошовий оборот: структура та закони його регулювання	14	2	2			10	-	-	-	-	-	-
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	28	4	4			20	-	-	-	-	-	-
<i>Змістовий модуль 2. Грошовий ринок, грошові системи, інфляція і кредит</i>												
Тема 3. Грошовий ринок: особливості його функціонування і стабілізації. Грошові системи, їх елементи та типи	10	2	2			6	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Інфляція: сутність, причини, типи, способи подолання	10	2	2			6	-	-	-	-	-	-
Тема 5. Кредит: форми і види	12	2	2			8	-	-	-	-	-	-
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	32	6	6			20	-	-	-	-	-	-
<i>Змістовий модуль 3. Сутність фінансів, фінансова система, фінансова політика, державні фінанси, фінанси домогосподарств</i>												
Тема 6. Сутність фінансів, їхні функції та роль у суспільстві. Фінансова система і фінансова політика	10	2	2			6	-	-	-	-	-	-
Тема 7. Державні фінанси, бюджет та бюджетна система	10	2	2			6	-	-	-	-	-	-
Тема 8. Фінанси домогосподарств	10	1	1			8	-	-	-	-	-	-
<i>Разом за змістовим модулем 3</i>	30	5	5			20	-	-	-	-	-	-
Усього годин	90	15	15			60	-	-	-	-	-	-

3. Теми лабораторних (практичних, семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Необхідність, сутність та еволюція грошей. Функції грошей. Види грошей та їх вартість.	2
2.	Грошовий оборот: структура та закони його регулювання.	2
3	Грошовий ринок: особливості його функціонування і стабілізації Грошові системи, їх елементи та типи.	2
4.	Інфляція: сутність, причини, типи, способи подолання.	2
5	Кредит: форми і види	2
6	Сутність фінансів, їхні функції та роль у суспільстві. Фінансова система і фінансова політика.	2
7	Державні фінанси, бюджет та бюджетна система.	2
8	Фінанси домогосподарств	1
Разом		15

4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Види готівкових і безготівкових грошей. Відмінності золотих грошей від паперових.	4
2	Грошово-кредитний мультиплікатор. Фактори впливу на мультиплікатор. Методи стабілізації грошей.	4
3	Центральний банк як основний елемент грошової системи та валютного регулювання країни. Типи грошових систем за різними ознаками.	4
4	Економічна сутність грошової системи. Складові грошової системи. Грошова одиниця. Українська гривня. Види державних грошових знаків в Україні. Валютний курс як співвідношення між грошовими одиницями різних країн.	4
5	Вимірювання рівня інфляції. Економічні та соціальні наслідки інфляції. Способи подолання інфляції.	4
6	Види кредитів. Види банківського кредиту. Відсоток за кредит Нарахування плати за кредитами. Специфіка кредитування сільськогосподарських підприємств.	4
7	Функції основних суб'єктів управління фінансами в Україні. Форми і методи реалізації фінансової політики та її складових у різних сферах.	4

8	Роль фінансів як регулятора економічних та соціальних процесів у суспільстві, фінансова система і принципи її структурування.	4
9	Структура доходів і видатків Державного бюджету. Бюджетна система України. Бюджетний устрій. Взаємовідносини між бюджетами Бюджетний процес.	4
10	Напрями використання фінансових ресурсів домогосподарств.	4
11	Поняття фінансового механізму та його елементи і роль у реалізації фінансової політики.	4
12	Методи, важелі та інструменти фінансового механізму.	4
13	Внутрішня будова фінансової системи.	4
14	Сфери і ланки фінансової системи.	4
15	Організаційна структура фінансової системи держави.	4
Разом		60

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;
- реферати;
- розрахункові та розрахунково-графічні роботи;
- захист лабораторних та практичних робіт;
- інші види.

6. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (лабораторні, практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анутовання, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);
- індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.
- інші види.

7. Методи оцінювання.

- екзамен;
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- командні проєкти;
- реферати, есе;
- захист лабораторних та практичних робіт;
- презентації та виступи на наукових заходах
- інші види.

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтинга здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{ат}}$.

9. Навчально-методичне забезпечення

- Електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn: URL:<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4325>).
- Конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді)
URL: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4325>.
- Аврамчук Л.А., Жарікова О.Б. Навчальний посібник з дисципліни "Гроші і кредит" для студентів ОС «Бакалавр» спеціальностей 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», 071 «Облік і оподаткування», 051 «Економіка». Київ: ЦП Компринт, 2019. 440 с.
- Аврамчук Л.А., Жарікова О.Б. Навчальний посібник (видання перероблене і доповнене) для студентів ОС «Бакалавр» спеціальностей: 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», 071 «Облік і оподаткування», 051 «Економіка». Київ: ЦП Компринт, 2020. 440 с.
- Аврамчук Л.А., Жарікова О.Б. Курс лекцій з дисципліни «Гроші і кредит» для ОС «Бакалавр» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», 051 «Економіка». Київ: ЦП Компринт, 2020. 200 с.
- Худолій Л.М. Теорія фінансів. Київ: вид-во Європейського ун-ту, 2003. 252 с.
- Жарікова О.Б., Файчук О.В. Методичні вказівки для самостійної роботи студентів ОС «Бакалавр» з дисципліни «Фінанси, гроші і кредит» спеціальності 073 «Менеджмент». Київ: ТОВ «Компринт», 2023. 60 с.
- Жарікова О.Б., Костюк В.А. Методичні вказівки з вивчення дисципліни «Фінанси, гроші і кредит» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 073 «Менеджмент» (ОП «Менеджмент»). Київ: ТОВ «Компринт», 2024. 60 с.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Жарікова О.Б., Черкесенко К.І. Банкострахування: нові виклики та перспективи розвитку в Україні. *Науковий журнал «Біоекономіка та аграрний бізнес»*. Вип. 4 №3. 2020 р. С.76-87. URL: <http://dx.doi.org/10.31548/bioeconomy>
2. Жарікова О.Б., Пащенко О.В. Підвищення якості молочної продукції товаровиробників України відповідно європейських стандартів. *Науковий журнал «Біоекономіка та аграрний бізнес»*. Том 11. №1. 2020 р. С.76-87.
URL: <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Bioeconomy/article/view/14438>.
3. Zharikova O.B, Pashchenko O.V. Financial and economic activity of agrobusiness according to international standards. *Scientific bulletin of Kherson state university. Series «Economic Sciences»*. №42/2021. P.64-72. URL: <https://doi.org/10.32999/ksu2307-8030/2021-42-10>
4. Жарікова О.Б., Пащенко О.В. Диференціація доходів населення в сучасних умовах розвитку економіки. *Науковий журнал «Біоекономіка та аграрний бізнес»*. Вип. № 1. 2021. С.45-55. URL: <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Bioeconomy/article/view/15420>
5. Zharikova O.B, Pashchenko O.V. Inequality in the household income distribution in Ukraine. *Науковий журнал «Біоекономіка та аграрний бізнес»*. Вип. №3. 2021. С. 125-135. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvumtevsg_2018_22%281%29__25.
6. Zharikova O., Verbovenko.I. Formation of a quality credit portfolio of Ukrainian Banks: state and structure of the credit portfolio of PrivatBank JSC by different sectors of the economy. *Bioeconomy Journal*. Том 13. Вип. №4. 2022 Р. 54-70.
URL: <https://journals.nubip.edu.ua/index.php/bioeconomy/issue/view/729>
7. Жарікова О.Б., Пащенко О.В. Жофань У. Розвиток маркетингової стратегії підприємств аграрного сектору на зернових ринках України та КНР. *Bioeconomy Journal*. Вип. Том 14 Вип. №1. 2023 Р. 55-75. URL: <https://journals.nubip.edu.ua/index.php/bioeconomy/issue/view/736>
8. O.B. Zharikova, O.V. Pashchenko, M.S. Smalyuh. Ensuring effective management of the credit portfolio of a commercial bank in the conditions the modern crisis. *Bioeconomy Journal*. Том 14. Вип. № 2 (2023). URL: <https://journals.nubip.edu.ua/index.php/bioeconomy/issue/view/747>
9. Жарікова О.Б. Пащенко О.В. Методичні засади аналізу витрат домогосподарств України. *Bioeconomy Journal*. Том 14. Вип. № 3 (2023). С.34-52.
URL: <https://journals.nubip.edu.ua/index.php/bioeconomy/issue/view/756>
10. Пащенко О.В., Жарікова О.Б. Доходи та витрати сільського населення та їх вплив на рівень життя. *Науковий журнал «Економіка і управління бізнесом»*. Том 14. Вип. №4. 2023. URL: <https://journals.nubip.edu.ua/index.php/bioeconomy/issue/view/>
11. Жарікова О.Б., Пащенко О.В. Жофань У. Аналіз сучасного стану та перспективи розвитку ринку зернових культур в Україні. *Ефективна економіка*, № 10, жовтень 2023 р. URL: <https://www.nauka.com.ua/index.php/ee/article/view/2341>
12. Olena Zharikova (2023). Risk-Return Relationship in the Nigerian Stock Market: Comparative between Fama-French Five-Factor Model and Higher Moment Fama-French Five-Factor Model National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine. *Облік і фінанси*, №1(99), 2023. p-ISSN 2307-9878, e-ISSN 2518-1181
URL: <https://afj.org.ua/pdf/969-spivvidnoshennya-rizik-pributok.pdf>
13. О.Б. Жарікова, О.В. Пащенко, Т.А. Гребенюк. Ринок іпотечної нерухомості: кредитування домогосподарств комерційними банками України під час воєнного стану. *Економіка і управління бізнесом. Науковий журнал*. Том. 15, № 1, 2024.
URL: <https://economicscience.com.ua/uk/journals/t-15-1-2024>
14. О.Б. Жарікова, О.В. Пащенко. Методичні підходи до оцінки конкурентоспроможності зернової галузі України на світовому ринку. *Ефективна економіка*. №3. 2024.
URL: <https://www.nauka.com.ua/index.php/ee/issue/view/137>

- 15.Офіційний сайт Державної служби статистики України. *URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>*
- 16.Офіційний сайт Міністерства фінансів України. *URL: <http://www.minfin.gov.ua>.*
- 17.Офіційний сайт Національного банку України. *URL: <http://www.bank.gov.ua>*
- 18.Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського
URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
19. Офіційний сайт Рахункової палати України. *URL: <http://www.ac-rada.gov.ua>*
20. Офіційний сайт Верховної Ради України. Закон України «Про банки і банківську діяльність» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>